

Čtenářský deník

Egon Hostovský: Půlnoční pacient

Děj se odehrává roku 1952 v New Yorku. Hlavním hrdinou je zhruba padesátiletý Arnošt Malík – psychiatr, který už nějaký čas nevykonává svou práci, protože se cítí unaven a neschopný cokoliv dělat. Hned na začátku příběhu ho na ulici osloví muž, který ho pozve do baru. Řekne mu, že pracuje ve *Vojenském psychologickém institutu* a že koncept návrhu, který před časem poslal, je přijat. On za něj dostane odměnu 20 000 dolarů (2000 hned, zbytek po skončení úkolu). Koncept spočíval v tom, jak způsobit davové šílenství lidí za železnou oponou. Dalším požadavkem důstojníka je, aby léčil jeho podřízeného, který je v jejich službách a v současné době má psychické problémy - hlavně problémy s nespavostí. Posledním požadavkem je, aby znovu otevřel svoji psychiatrickou ordinaci s tím, že má počítat, že mu tam budou chodit a vydávat se za pacienty – špióni, a to jak z americké, tak ze sovětské strany.

Důstojník si vezme klíče od Arnošta na pořízení duplikátu a upozorňuje ho, ať je vždy v noci mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou doma. V té době za ním bude chodit jeho „půlnoční pacient“. Arnošt má přítelkyni Helenu, kterou ten samý den požádá o ruku. Nemiluje ji, ale jednoduše mu to vyplývá ze situace. Nakonec se ale Helena s ním rozchází. Arnošt má komplikovanou minulost. Byl ženatý s Němkou, kterou poznal na svých studiích v Londýně, vzal si ji a žili v Československu. Pak se rozvedli, nikdo nevěděl proč. Ani jeho přítelkyně Helena (nikdy se o tom nechtěl bavit), ani jeho matka, která žila také v New Yorku, i když se zde nikdy necítila skutečně doma. Své tajemství, jak to bylo s jeho manželstvím s Elsou, řekl až svému půlnočnímu pacientovi Alfonsovi při druhém setkání, protože k němu získal důvěru a navíc mu připadal jako jeho o dvacet let mladší dvojče. A tak vyšlo najevo, že Elsa byla Hitlerova špiónka, která měla za úkol vzít si Čecha a dělat špiónážní službu. Když se to Arnošt dozvěděl, rozvedl se s ní, i když mu Elsa tvrdila, že ho miluje. Nakonec se pokusil oběsit, ale Elsa ho odřízla. Nyní byla v New Yorku a chtěla se s ním setkat.

Arnošt poznal na půlnočním pacientovi, že chce spáchat sebevraždu tím, že se předávákuje prášky na spaní. Nechtěl to dopustit. Navíc si k Alfonsovi hned získal důvěru a začal ho mít rád. Jenže Alfons mu prášky na spaní nakonec ukradl, spolykal a ještě si před

spánkem dal pod hlavu výbušninu. Krátce na to se Arnošt dozvěděl, že i důstojník, který ho do všeho zasvětil, spáchal sebevraždu. Arnošt byl zmatený. Nevěděl, kdo z jeho pacientů a všech lidí kolem jsou američtí a kdo sovětsí špióni. Příběh graduje. Nakonec ho Albert Prengel – velitel americké špionáže - odveze na místo, kde má podle fotky identifikovat Alfonse. Nikdo ho totiž neviděl. Nosil černé brýle, které si sundával pouze u Arnošta. Doktor ho na fotce poznává, ale přesto to nepřizná.

Příběh končí tak, že Arnošt je ze služby propuštěn, čemuž po tom všem už sám nevěří. Myslel si, že se ho budou chtít zbavit nebo uvrhnout do blázince. Sám by se tomu ani nebránil. Končí jako psychicky a fyzicky zlomený muž.

Klíma: Láska a smetí

Název přesně vypovídá o dvou tématech užitých v příběhu. Jde o spisovatele, který se vrátil z exilu, kde vyučoval na vysoké škole literaturu. Jde o dobu totalitní „normalizace“. Stává se metařem, díky tomu se setkává se zajímavými lidmi. Přemýšlí o zaměstnání metaře a o tom, že vlastně je to velmi důležité povolání, protože svět je plný smetí a špíny (zde to autor myslí konkrétně i obrazně).

V textu se prolínají tři témata. Vše je ale vyprávěno jakoby ze vzpomínek - z doby, kdy pracoval jako metař. První téma je tedy popis jeho metařské práce. Druhé téma pak láska Darja a třetí téma - umírající otec. Láska Darja je umělkyně, která se stává jeho milenkou. Vypravěč je ženatý, má dvě děti. Manželka je psycholožka a Darja tímto povoláním pohrdá. Darja se snaží získat hlavního hrdinu jen pro sebe. Často se na něj zlobí, že je slaboch a neopustí svou manželku. Je velmi citlivá až labilní, silně na něj vázaná. Přeje si být jen s ním, i když sama je vdaná. Manželka hlavního hrdiny o tomto vztahu ví – manžel se jí přizná, ale potom řekne, že vztah skončil. Pak znovu přiznává, že vztah pokračuje. Hlavní hrdina se cítí jakoby v pasti, protože na jednu stranu má Darju opravdu rád, ale také mu není nejlépe z toho, že podvádí svou manželku a žije ve lži. Nakonec se s ní rozchází. Autor v knize přemýšlí o životě. Hodně odkazuje na Kafku a na to, co chtěl vyjádřit svými knihami.

V další linii chodí do nemocnice navštěvovat svého otce, který celý život pracoval na akademické půdě (sestavoval konstrukce aut) a byl poměrně úspěšný ve svém oboru. Nyní umírá v nemocnici na nádor. Tato linie končí smrtí tatínka.

Další postavy:

Venuše – spolupracovnice – metařka

Obraz primitivní ženy, která hodně kouří. Vypráví svůj příběh, jak přišla o dítě, když šla nakoupit, postavila před krám kočárek a ten srazil nákladřák.

Parťáci:

1) Blázen, který stále myslel, že vynalézá něco převratného. Nakonec skončil v blázinci, protože chtěl vyhodit barák do povětří.

2) Mladý nemocný kluk, který přišel o své zdraví, protože dělal rizikovou práci v dolech. Má nemocná játra a je celkově slabý. Autor pro něho shání lék v zahraničí, kde má vlivné styky.

Kniha se čte poměrně dobře, četbu částečně narušuje náročné prolínání dějů.

Vladimír Körner: Střepiny v trávě

Jde o drobnou novelu, která je zasazena do doby těsně po druhé světové válce. Paní Marie Vláčilová se vrací domů z koncentračního tábora a cítí se najednou sama. Manžel jí zemřel v koncentračním táboře a dcera Klára byla dána na převýchovu do německé rodiny. V příběhu je Marie vyličená trochu jako citově chladná, příliš netrpí smrtí svého manžela a nevypadá, že by ke své dceři měla nějak vroucí vztah. Dcera se jí vrací domů, ale je jiná - zamlklá. Chvilí jí trvá, než začne vůbec mluvit česky. Marie si zatím nachází o deset let mladšího milence Jindřicha, který se snaží zapadnout do rodiny. Klára má problémy ve škole, nezapadá do kolektivu. Nejraději si čte a snaží se být vzdělaná, aby nemusela být na nikom závislá.

Matce vadí, že dívka udržuje své styky s německou rodinou. Dopisuje si s nimi a dostává od nich dárky. Je na ní vidět, že se jí po této rodině stýská. Marie se jí marně snaží vysvětlit, že jsou to nepřátelé její země. Bere ji na hřbitov, aby jí ukázala, kde leží její skutečný otec (ve skutečnosti ani popel v urně není jeho), ale Klára tyto návštěvy nemá ráda. Dívka jednoho dne odjíždí na festival mládeže do Německa. Už se domů nevrátí. Spojí se tam se svou německou rodinou (pravděpodobně už s nimi byla předem domluvená) a odjíždí s nimi. Tím příběh končí. Kniha se čte poměrně dobře, jen se chvílemi prolíná přítomnost se vzpomínkami. Jazykově je velmi srozumitelná.